

Risk Merkezi Aylık Bülten Çek Analizleri

Ağustos 2023

Sayı: 38

Eylül 2023

İçindekiler

Sayfa No

<u>Açıklamalar</u>	<u>2</u>
I.Çekler	
<u>Bankalara İbraz Edilen ve Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek Adedi</u>	<u>3</u>
<u>Bankalara İbraz Edilen ve Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek Adedi</u>	<u>4</u>
<u>Bankalara İbraz Edilen ve Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek Tutarı</u>	<u>5</u>
<u>Bankalara İbraz Edilen ve Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek Tutarı</u>	<u>6</u>
<u>Tutar Aralıklarına Göre Bankalara İbraz Edilen Çekler</u>	<u>7</u>
<u>İlk Kez Çek Keşide Eden ve Karşılıksız İşlemi Yapılmış Çeki Bulunan Keşideci Sayısı</u>	<u>8</u>
<u>Karşılıksız İşlemi Yapılmış Çeki Bulunan Keşidecilerin Geçmiş Dönemlere İlişkin Durumu</u>	<u>9</u>
<u>Bankalara İbraz Edilen Çeklerin Ödenme Sürelerine Göre Dağılımı</u>	<u>10</u>
<u>Karşılıksız İşlemi Yapıldıktan Sonra Ödenen Çek Sayısının Ödenme Sürelerine Göre Dağılımı</u>	<u>11</u>
II. Grafikler ve Tablolar	<u>12</u>

Açıklamalar

- Bülten, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun Ek 1'inci maddesi çerçevesinde Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi üyeleri tarafından bildirilen, Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek ve Karşılıksız İşlemi Yapıldıktan Sonra Ödenen Çek, Ödenen Çek bilgileri kullanılarak kamuoyunu bilgilendirme amacı ile hazırlanmıştır.
- Genel olarak, bültende yer alan bilgiler, üyelerin bildirimlerine göre güncellenebilmektedir.
- Bülten'in herhangi bir sayısında yer alan dönemsel bir bilgi, takip eden sayılarda çeşitli sebeplerle meydana gelecek güncellemeler sonucunda değişikliğe uğrayabilir.
- Bilgiler aylık dönemler itibariyle paylaşılmaktadır.
- Tutar alanları TL cinsindendir.
- Kişi sayıları, ilgili kısımda tekil kişi sayılarıdır.

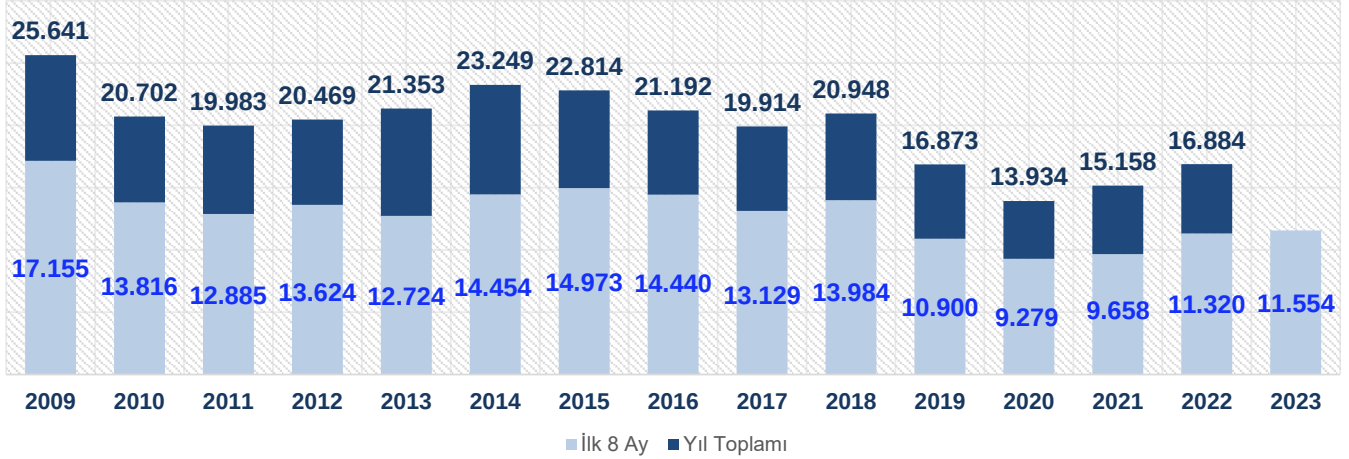
Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi, bu bültende yer alan bilgilerin yanlışsız olması için gerekli özeni göstermiş olmakla birlikte, bunların doğruluğuna ilişkin bir garanti vermemekte, ayrıca bilgi amaçlı yayınlanmakta olan bu bilgilerin kullanımından dolayı herhangi bir sorumluluk kabul etmemektedir.

Bültendeki bilgiler, kaynak gösterilmek suretiyle izinsiz yayımlanabilir, ancak bu bilgilerin ticari amaçlarla kullanımı TBB Risk Merkezinin yazılı iznine tabidir.

Bankalara İbraz Edilen ve Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek Adedi

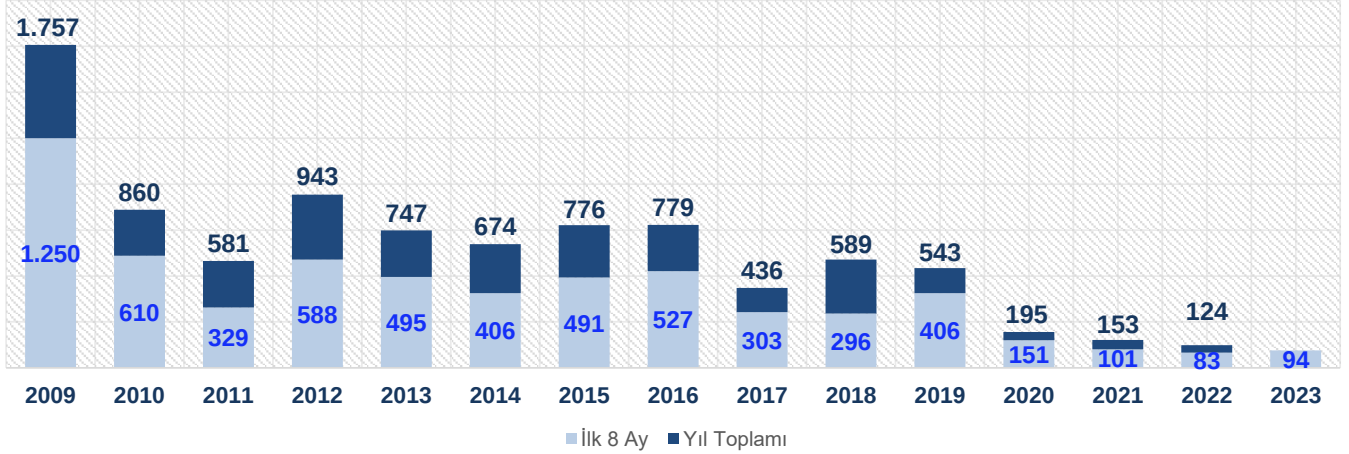
Bankalara İbraz Edilen Toplam Çek Adedi ⁽¹⁾ (Bin Adet)

Grafik 1.1

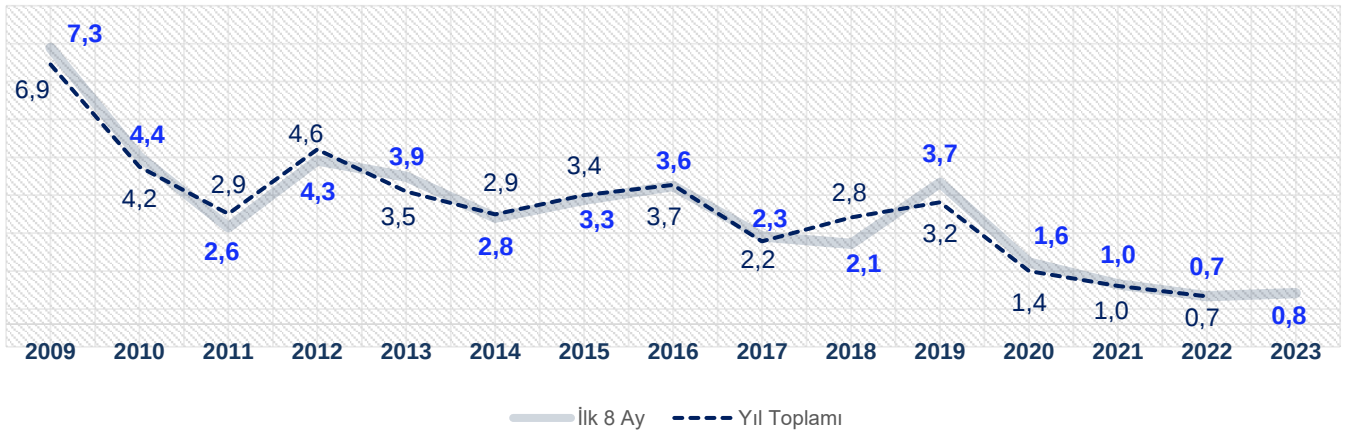
Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek Adedi ⁽²⁾ (Bin Adet)

Grafik 1.2

Karşılıksız Çek Oranı ⁽³⁾ (%)

Grafik 1.3

(1) Bankalarca TCMB ve TBB Risk Merkezi'ne yapılan bildirimlere göre duyurusu yapılan karşılıksız işlemi yapılan ve ibrazında ödenen çek adedi toplamını göstermektedir. 1.000.000.000 TL ve üstü tutara sahip karşılıksız işlemi yapılan çekler dahil edilmemiştir.

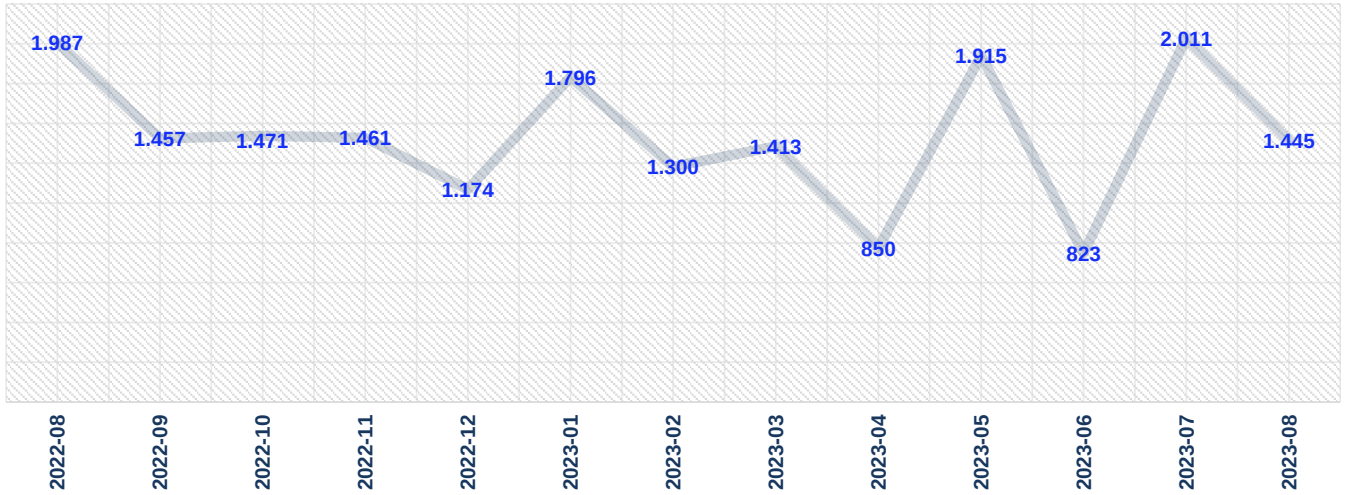
(2) Bankalarca TCMB ve TBB Risk Merkezi'ne yapılan bildirimlere göre duyurusu yapılan karşılıksız işlemi yapılan çek adetlerini ibraz tarihine göre göstermektedir. 1.000.000.000 TL ve üstü tutara sahip karşılıksız işlemi yapılan çekler dahil edilmemiştir.

(3) Karşılıksız çek oranı, karşılıksız işlemi yapılan çek adedinin, aynı dönem karşılıksız işlemi yapılan ve ibrazında ödenen çek adedi toplamına bölünmesi ile hesaplanmaktadır.

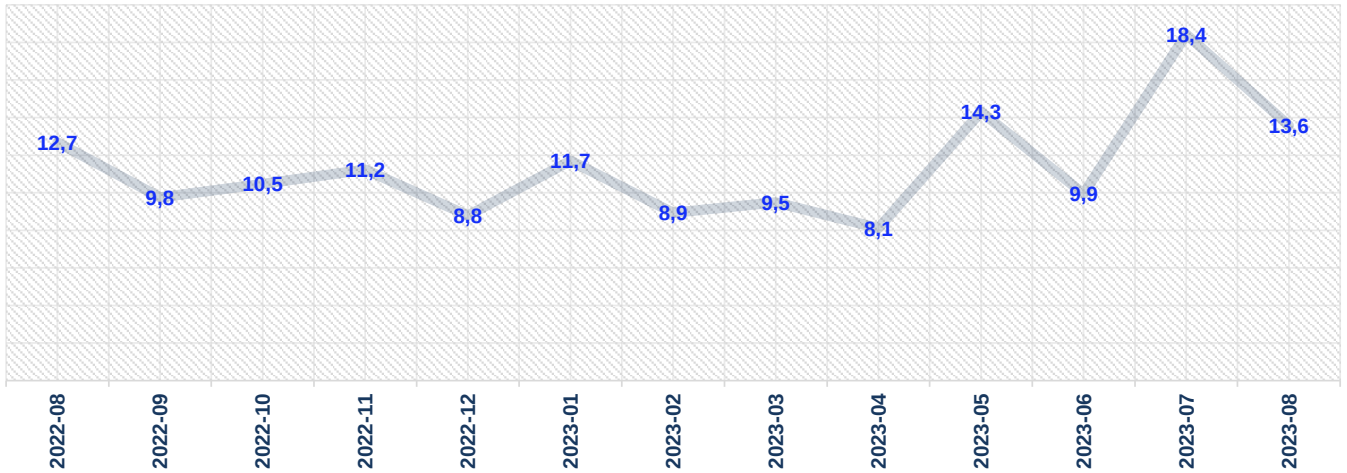
2013 yılı Haziran ayına kadar veriler TCMB tarafından, Temmuz 2013'den itibaren 5411 Sayılı Kanunun Ek 1. Maddesine istinaden Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi tarafından hazırlanmıştır.

Bankalara İbraz Edilen ve Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek Adedi

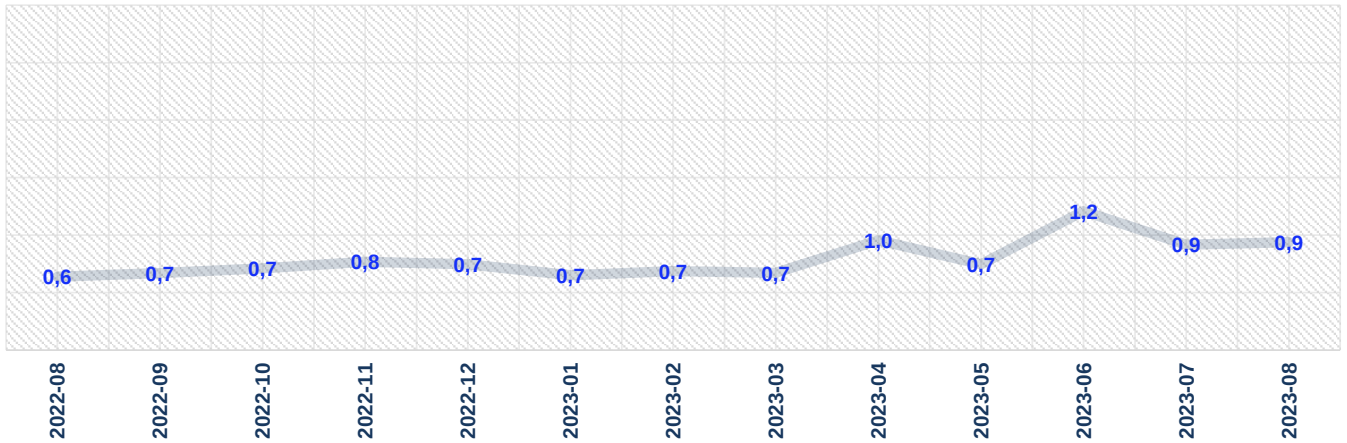
Bankalara İbraz Edilen Toplam Çek Adedi ⁽¹⁾ (Bin Adet)
Grafik 2.1

Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek Adedi ⁽²⁾ (Bin Adet)
Grafik 2.2

Karşılıksız Çek Oranı ⁽³⁾ (%)
Grafik 2.3

(1) Bankalarca TBB Risk Merkezi'ne yapılan bildirimlere göre duyurusu yapılan karşılıksız işlemi yapılan ve ibrazında ödenen çek adedi toplamını göstermektedir. 1.000.000.000 TL ve üstü tutara sahip karşılıksız işlemi yapılan çekler dahil edilmemiştir.

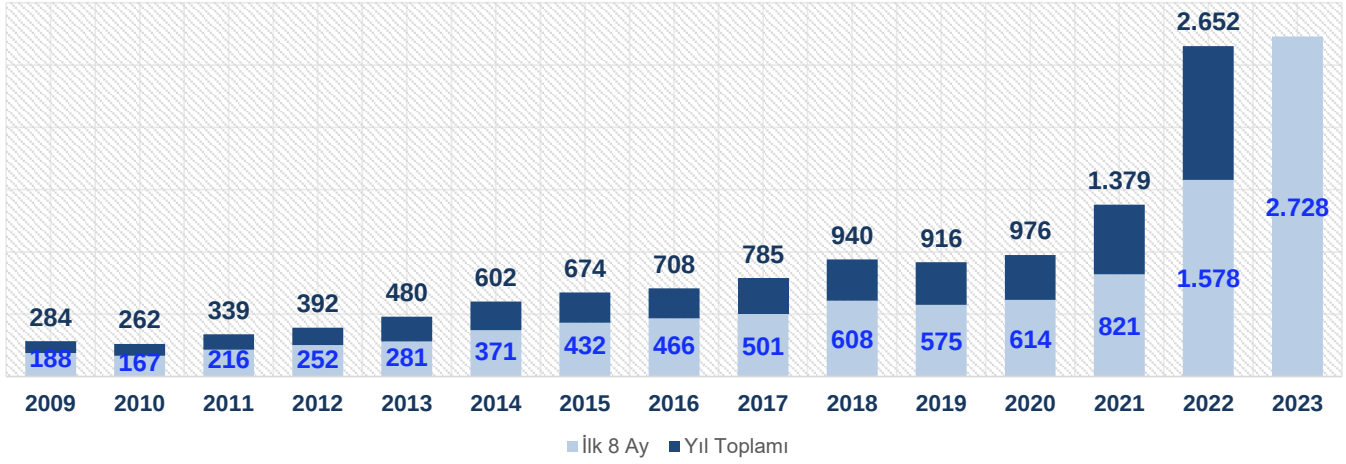
(2) Bankalarca TBB Risk Merkezi'ne yapılan bildirimlere göre duyurusu yapılan karşılıksız işlemi yapılan çek adetlerini ibraz tarihine göre göstermektedir. 1.000.000 TL ve üstü tutara sahip karşılıksız işlemi yapılan çekler dahil edilmemiştir.

(3) Karşılıksız çek oranı, karşılıksız işlemi yapılan çek adedinin, aynı dönem karşılıksız işlemi yapılan ve ibrazında ödenen çek adedi toplamına bölünmesi ile hesaplanmaktadır.

Bankalara İbraz Edilen ve Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek Tutarı

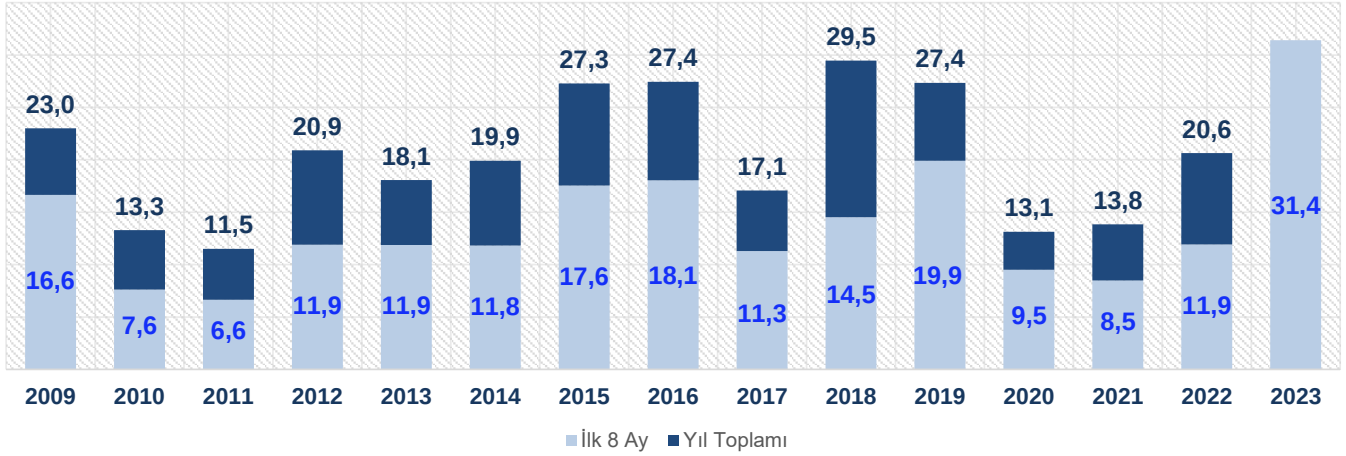
Bankalara İbraz Edilen Toplam Çek Tutarı ⁽¹⁾ (Milyar TL)

Grafik 3.1

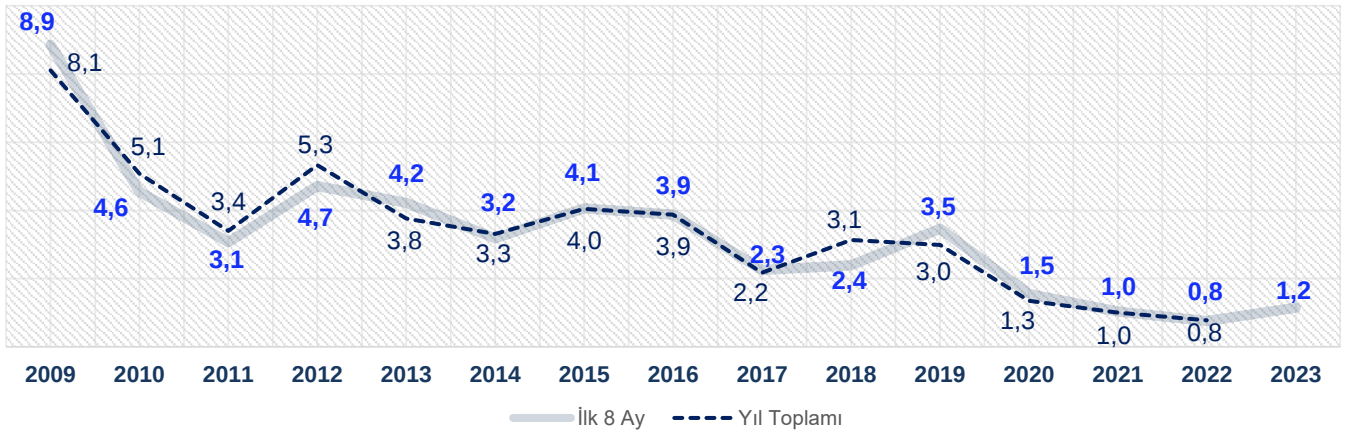
Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek Tutarı ⁽²⁾ (Milyar TL)

Grafik 3.2

Karşılıksız Çek Oranı ⁽³⁾ (%)

Grafik 3.3

(1) Bankalarca TCMB ve TBB Risk Merkezi'ne yapılan bildirimlere göre duyurusu yapılan karşılıksız işlemi yapılan ve ibrazında ödenen çek tutarı toplamını göstermektedir. 1.000.000.000 TL ve üstü tutara sahip karşılıksız işlemi yapılan çekler dahil edilmemiştir.

(2) Bankalarca TCMB ve TBB Risk Merkezi'ne yapılan bildirimlere göre duyurusu yapılan karşılıksız işlemi yapılan çek tutarlarını ibraz tarihine göre göstermektedir. 1.000.000.000 TL ve üstü tutara sahip karşılıksız işlemi yapılan çekler dahil edilmemiştir.

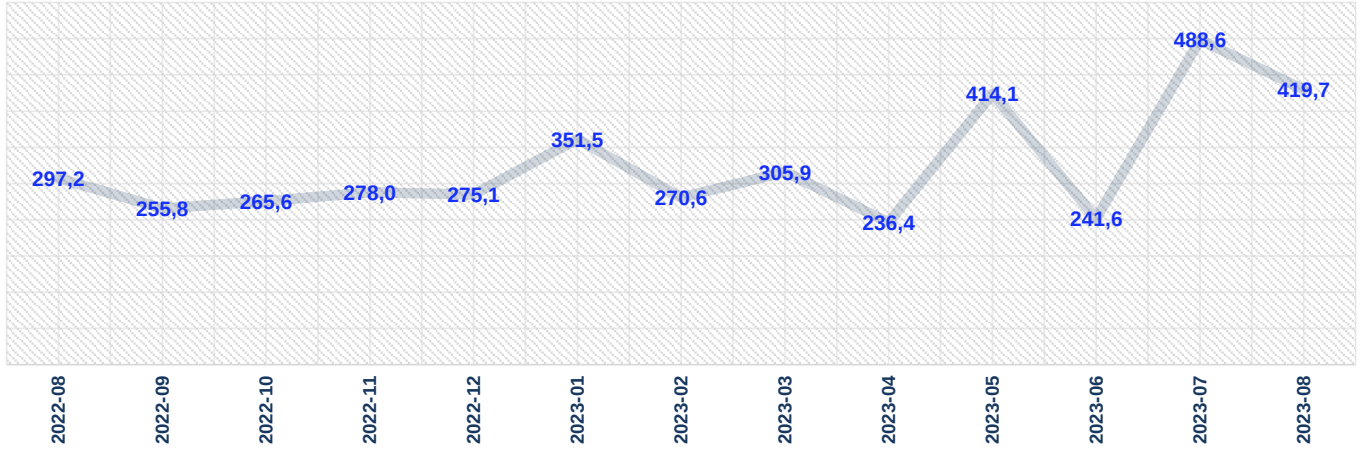
(3) Karşılıksız çek oranı, karşılıksız işlemi yapılan çek tutarlarının, aynı dönem karşılıksız işlemi yapılan ve ibrazında ödenen çek tutarlarının toplamına bölünmesi ile hesaplanmaktadır.

2013 yılı Haziran ayına kadar veriler TCMB tarafından, Temmuz 2013'den itibaren 5411 Sayılı Kanunun Ek 1. Maddesine istinaden Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi tarafından hazırlanmıştır.

Bankalara İbrahim Edilen ve Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek Tutarı

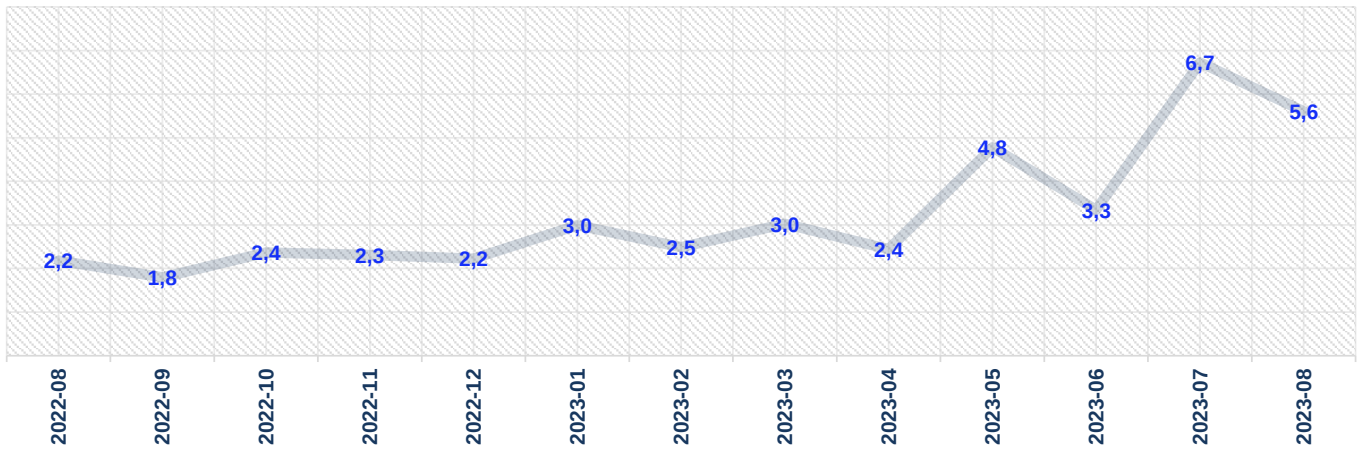
Bankalara İbrahim Edilen Toplam Çek Tutarı ⁽¹⁾ (Milyar TL)

Grafik 4.1

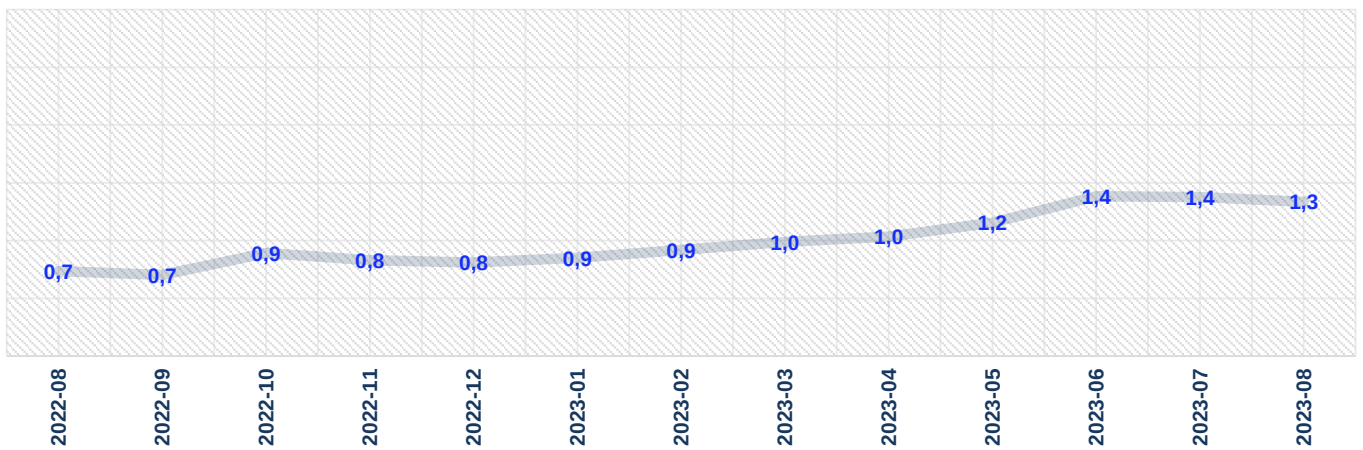
Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek Tutarı ⁽²⁾ (Milyar TL)

Grafik 4.2

Karşılıksız Çek Oranı ⁽³⁾ (%)

Grafik 4.3

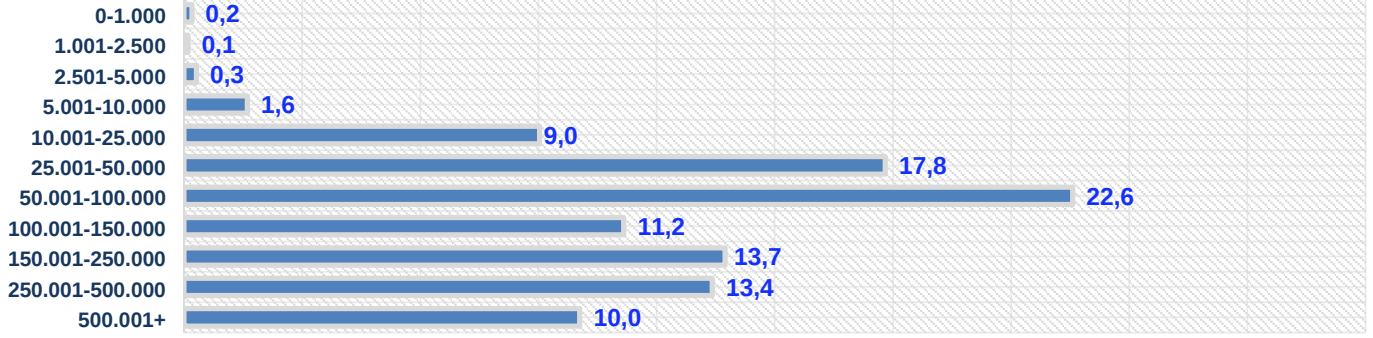
(1) Bankalarca TBB Risk Merkezi'ne yapılan bildirimlere göre duyurusu yapılan karşılıksız işlemi yapılan ve ibrazında ödenen çek tutarı toplamını göstermektedir. 1.000.000.000 TL ve üstü tutara sahip karşılıksız işlemi yapılan çekler dahil edilmemiştir.

(2) Bankalarca TBB Risk Merkezi'ne yapılan bildirimlere göre duyurusu yapılan karşılıksız işlemi yapılan çek tutarlarını ibraz tarihine göre göstermektedir. 1.000.000.000 TL ve üstü tutara sahip karşılıksız işlemi yapılan çekler dahil edilmemiştir.

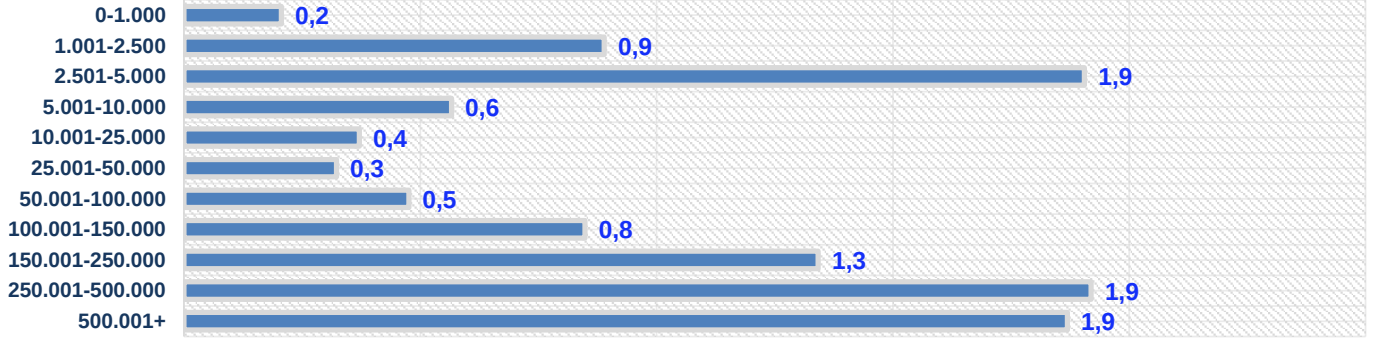
(3) Karşılıksız çek oranı, karşılıksız işlemi yapılan çek tutarlarının, aynı dönem karşılıksız işlemi yapılan ve ibrazında ödenen çek tutarlarının toplamına bölünmesi ile hesaplanmaktadır.

Tutar Aralıklarına Göre Bankalara İbraz Edilen Çekler (2023-08 İbraz Dönemi)

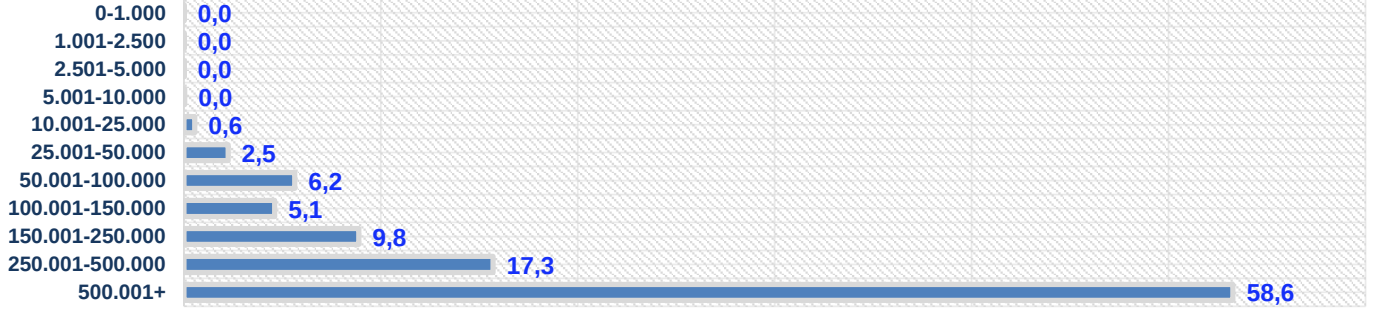
Tutar Aralıklarına Göre Çek Adetleri Dağılımı (%)
Grafik 5.1

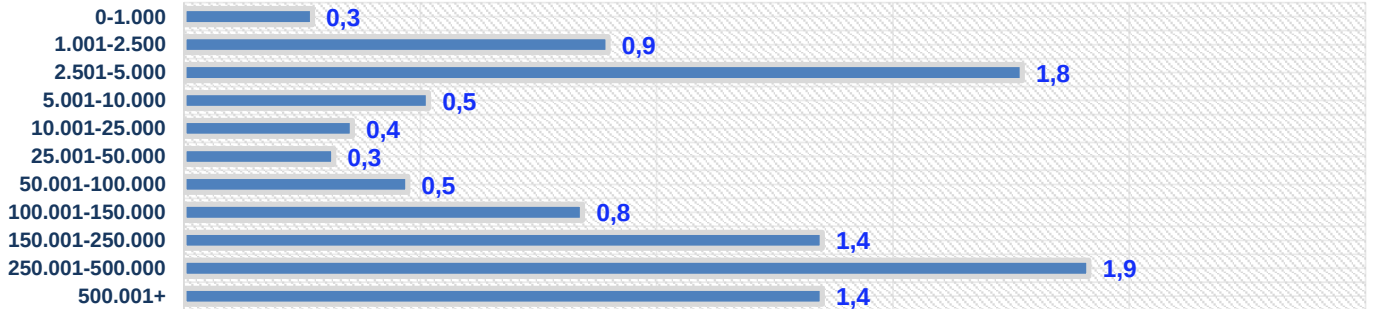
Tutar Aralıklarına Göre Karşılıksız Çek Adet Oranı (%)
Grafik 5.2

Tutar Aralıklarına Göre Çek Tutarları Dağılımı (%)
Grafik 5.3

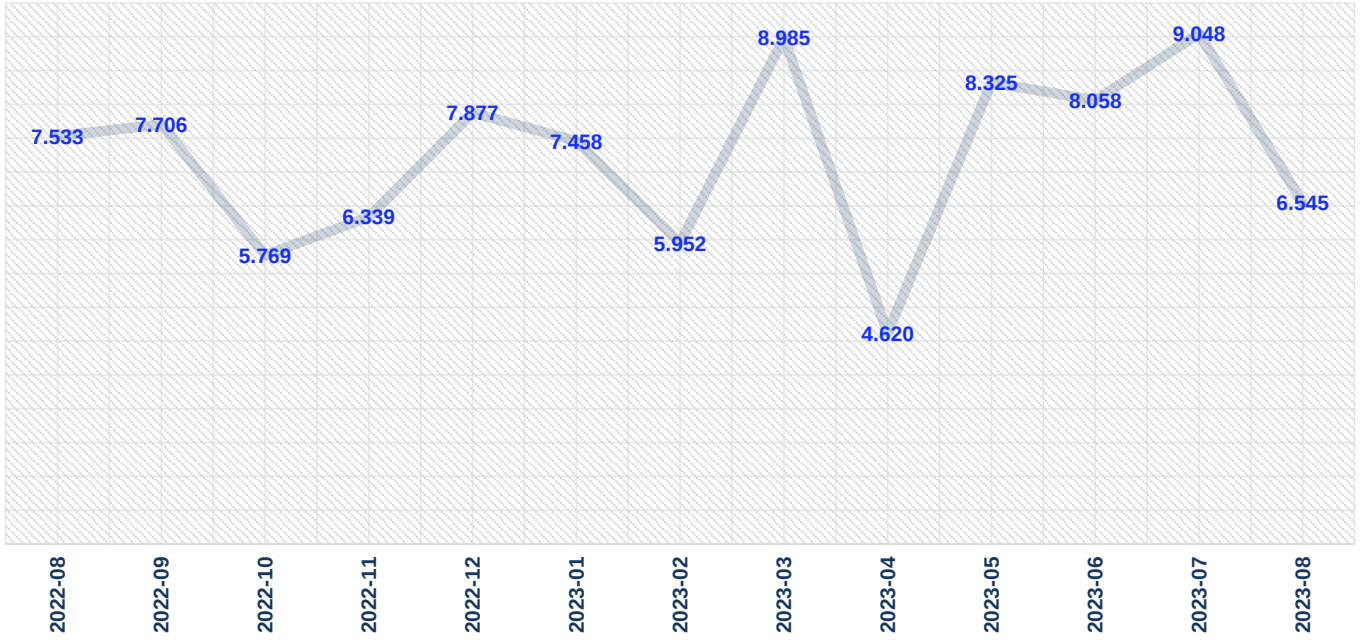
Tutar Aralıklarına Göre Karşılıksız Çek Tutar Oranı (%)
Grafik 5.4

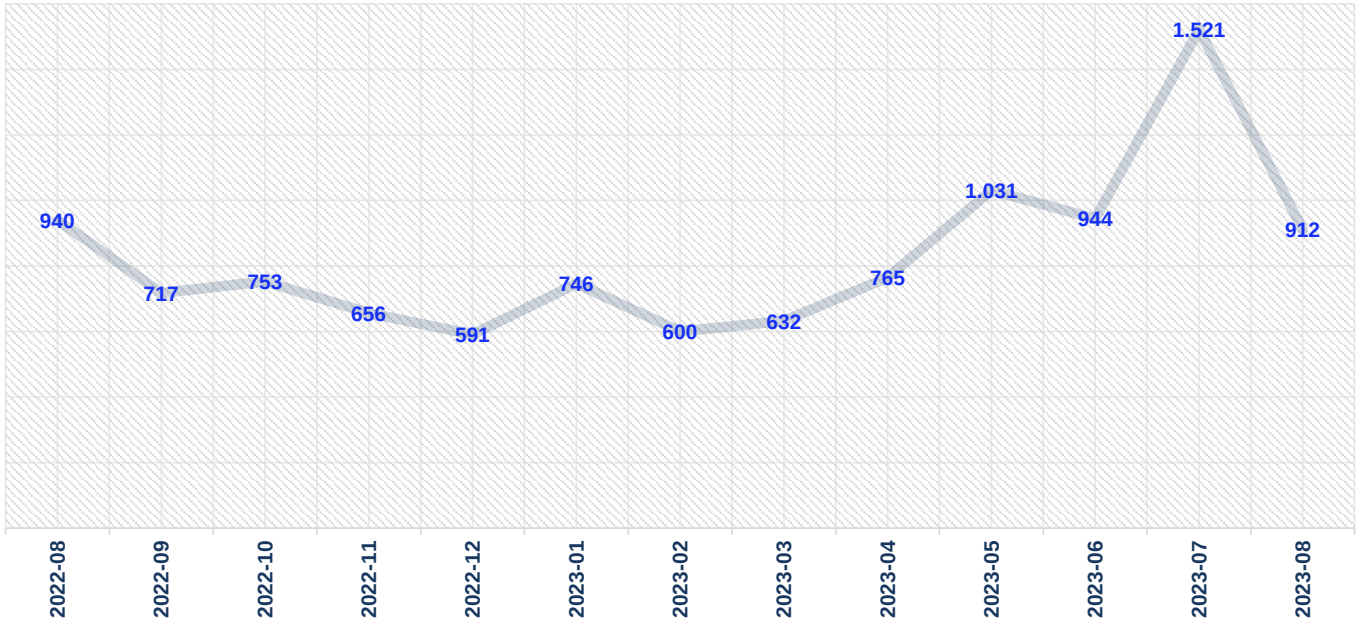
Bankalarca TCMB ve TBB Risk Merkezi'ne yapılan bildirimlere göre duyurusu yapılan karşılıksız işlemi yapılan ve ibrazında ödenen çek bilgilerini göstermektedir. Çekin karşılıksız kalan tutarının TL cinsinden çeşitli aralıklara göre dağılımı paylaşılmaktadır. En güncel ay içerisinde ibraz edilen çekleri kapsamaktadır.

İlk Kez Çek Keşide Eden ve Karşılıksız İşlemi Yapılmış Çeki Bulunan Keşideci Sayısı

İlk Kez Çek Keşide Eden Keşideci Sayısı ⁽¹⁾
Grafik 6.1

İlk Kez Karşılıksız İşlemi Yapılmış Çeki Bulunan Keşideci Sayısı ⁽²⁾
Grafik 6.2

(1) İlk kez çek keşide eden keşideci sayısı; keşideciye ait ibraz olmuş tüm çeklerin en eski ibraz tarihi bulunarak, İbraz tarihine göre raporlanmıştır.

(2) İlk kez karşılıksız çek keşide eden keşideci sayısı; keşideciye ait ibraz olmuş ve ibrazında karşılıksız çıkmış tüm çeklerin en eski ibraz tarihi bulunarak, İbraz tarihine göre raporlanmıştır.

**Karşılıksız İşlemi Yapılmış Çeki Bulunan Keşidecilerin Geçmiş Dönemlere İlişkin Durumu
(Tablo 1.1)**

	Karşılıksız İşlemi Yapılmış Çekler		Karşılıksız İşlemi Yapılmış Çeki Bulunanların Oranı (%)				
	Adet	Tekil Kişi Sayısı	Son 1 Ayda	Son 3 Ayda	Son 12 Ayda	2007'den itibaren	Önceki Dönemlerden Henüz Ödenmemiş Karşılıksız Çeki Olanlar
2022-08	12.685	3.010	35	55	61	69	51
2022-09	9.752	2.565	35	57	66	72	55
2022-10	10.469	2.617	51	60	65	71	55
2022-11	11.227	2.531	53	63	69	74	57
2022-12	8.783	2.362	54	63	69	75	58
2023-01	11.706	2.664	48	61	66	72	56
2023-02	8.926	2.198	54	62	67	73	56
2023-03	9.487	2.332	51	62	67	73	57
2023-04	8.115	2.329	43	54	60	67	50
2023-05	14.313	3.210	40	54	61	68	49
2023-06	9.946	2.747	48	54	59	66	49
2023-07	18.432	4.293	38	53	58	64	46
2023-08	13.571	3.570	59	65	69	74	57

Tablo, ilgili ay karşılıksız çeki çıkmış keşidecilerin ne kadarının daha önceden de karşılıksız çeki olduğunu göstermektedir.

Bankalara İbraz Edilen Çeklerin Ödenme Sürelerine Göre Dağılımı (%)
(Tablo 1.2)

	İbrazında Ödeme	0-1 Ay İçerisinde Ödenen Çekler	1-3 Ay İçerisinde Ödenen Çekler	4-6 Ay İçerisinde Ödenen Çekler	7-12 Ay İçerisinde Ödenen Çekler	13-24 Ay İçerisinde Ödenen Çekler	24 Ay'dan Daha Uzun Süre İçerisinde Ödenen Çekler
2009	93,1	2,1	0,9	0,5	0,3	0,2	0,2
2010	95,8	1,3	0,5	0,3	0,2	0,1	0,1
2011	97,1	0,8	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1
2012	95,4	1,0	0,4	0,2	0,2	0,1	0,1
2013	96,5	0,7	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1
2014	97,1	0,5	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
2015	96,6	0,5	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
2016	96,3	0,5	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
2017	97,8	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
2018	97,2	0,4	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
2019	96,8	0,4	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
2020	98,6	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
2021	99,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2022	99,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	
2023	99,2	0,1	0,0	0,0			

Tablo, ibraz olmuş tüm çeklerin hangi süreler içerisinde ödendiğini yıllar itibarıyla göstermektedir.

Yıllar, çeklerin ibraz edildiği yılları belirtmektedir.

İbrazında ödeme oranı; ibraz olmuş tüm çekler içerisinde ibrazında ödenmiş olanların oranını göstermektedir.

Diğer bilgiler, ibrazında karşılıksız çıkıp, sonradan ödenen çeklerin ödeme sürelerini gösterir.

2022 ve 2023 yılları için bazı rasyolar boş bırakılmış olup, takvimsel olarak söz konusu bilgiler henüz hesaplanamamaktadır.

**Karşılıksız İşlemi Yapıldıktan Sonra Ödenen Çek Sayısının
Ödenme Sürelerine Göre Dağılımı (%)**
(Tablo 1.3)

	Aynı Ay İçerisinde Ödenen Çekler	1-3 Ay İçerisinde Ödenen Çekler	4-6 Ay İçerisinde Ödenen Çekler	7-12 Ay İçerisinde Ödenen Çekler	13-24 Ay İçerisinde Ödenen Çekler	24 Ay'dan Daha Uzun Süre İçerisinde Ödenen Çekler
2009	12,6	30,4	6,6	4,8	2,8	2,3
2010	13,2	28,5	6,9	5,3	3,1	2,3
2011	12,7	25,6	5,9	4,1	2,2	2,0
2012	9,4	21,4	5,0	3,6	2,2	2,3
2013	9,4	18,3	4,7	3,7	2,5	2,3
2014	8,0	16,9	4,2	3,2	2,1	2,0
2015	6,4	14,2	3,7	2,8	2,0	1,8
2016	6,0	14,1	4,3	3,6	2,3	2,2
2017	6,4	14,9	4,4	3,6	2,3	2,3
2018	5,9	14,8	3,9	3,0	2,2	3,1
2019	5,7	14,3	4,5	4,0	3,6	3,9
2020	5,4	18,4	6,0	4,9	4,3	2,7
2021	7,1	11,1	3,7	3,4	3,1	0,6
2022	5,7	10,9	3,0	2,7	1,1	
2023	7,3	10,8	2,5			

Tablo, karşılıksız işlemi yapıldıktan sonra ödenen çeklerin ne kadarının hangi süre içerisinde ödendiğini yıllar itibarıyla göstermektedir.

Yıllar, karşılıksız işlemi yapılan çeklerin ibraz edildiği yılları belirtmektedir.

Aynı ay içerisinde ödenen çekler; karşılıksız işleminin yapıldığı ibraz döneminde ödenmiş çeklerin oranını göstermektedir.

2022 ve 2023 yılları için bazı rasyolar boş bırakılmış olup, takvimsel olarak söz konusu bilgiler henüz hesaplanamamaktadır.

Grafikler ve Tablolar

Grafikler

I. Çekler

Grafik 1.1 Bankalara İbraz Edilen Toplam Çek Adedi

Grafik 1.2 Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek Adedi

Grafik 1.3 Karşılıksız Çek Oranı

Grafik 2.1 Bankalara İbraz Edilen Toplam Çek Adedi

Grafik 2.2 Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek Adedi

Grafik 2.3 Karşılıksız Çek Oranı

Grafik 3.1 Bankalara İbraz Edilen Toplam Çek Tutarı

Grafik 3.2 Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek Tutarı

Grafik 3.3 Karşılıksız Çek Oranı

Grafik 4.1 Bankalara İbraz Edilen Toplam Çek Tutarı

Grafik 4.2 Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek Tutarı

Grafik 4.3 Karşılıksız Çek Oranı

Grafik 5.1 Tutar Aralıklarına Göre Çek Adetleri Dağılımı

Grafik 5.2 Tutar Aralıklarına Göre Karşılıksız Çek Adet Oranı

Grafik 5.3 Tutar Aralıklarına Göre Çek Tutarları Dağılımı

Grafik 5.4 Tutar Aralıklarına Göre Karşılıksız Çek Tutar Oranı

Grafik 6.1 İlk Kez Çek Keşide Eden Keşideci Sayısı

Grafik 6.2 İlk Kez Karşılıksız İşlemi Yapılmış Çeki Bulunan Keşideci Sayısı

Tablolar

Tablo 1.1 Karşılıksız İşlemi Yapılan Çeki Bulunan Keşidecilerin Geçmiş Dönemlere İlişkin Durumu

Tablo 1.2 Bankalara İbraz Edilen Çeklerin Ödenme Sürelerine Göre Dağılımı

Tablo 1.3 Karşılıksız İşlemi Yapıldıktan Sonra Ödenen Çek Sayısının Ödenme Sürelerine Göre Dağılımı